

obce. Tvoria si samostatné štáty zo svojich obcí a okresov, pravda, najmä v takých obciach a okresoch, v ktorých ostaly zásoby obilia a lepší stav dobytka, ktoré majú dopravné prostriedky na obstarávanie zásobovania, slovom v takých miestach, ktoré si trúfajú za istý čas vydržať s vlastnými zdrojmi, ak nebudú musieť prispievať krajom, vojnou zničeným. Toto je, pravda, politika nevlastenecká, egoistická a krátkozraká.

SNR ako celok Národné výbory rešpektuje a je vrcholným orgánom celého národa, ktorý má za úlohu pomôcť NV zdolať všetky úlohy, pravda, nie s hľadiska jedného okresu, ale s hľadiska celého oslobodeného územia. No i v orgánoch SNR sedia ľudia, ktorí snáď vedeli byť dobrými odborníkmi, dokým sa Slovensko nestalo bojiskom a nemuselo riešiť tak obrovské problémy. Ale dnes, v čase mimoriadnych ťažkostí a požiadaviek ukazujú sa ako zlí odborníci a často i ako zlí vlastenci. Títo ľudia si zvykli na vychodené chodníčky a sú presvedčení, že len ten administratívny aparát, ktorý tu bol, je jedine na svete schopný postaviť našu správu na nohy. Úradník s takýmito názormi príde do mesta, alebo dediny, dáva príkazy a zákazy, nehladiac na to, že NV v tej istej veci už robí opatrenia. Taký úradník vymenuje do mesta trebárs celý štáb úradníkov bez ohľadu na to, že NV pre tú istú prácu už dávno pred tým ľudí určil.

Toto sú omyly byrokratickej obmedzenosti. Šíria, pravda, rozčúlenie na vidieku a neslúžia dobrej snahe SNR, ktorá chce, opierajúc sa o NV, zaviesť jednotnú správu celého územia.

Tu sa musí mnoho zmeniť, priatelia, a to na oboch stranách. Ideme za jedným cieľom. Pôjdeme za ním tou istou cestou a nie každý svojou.

Na koniec žiada sa podotknúť: Neprajníci a nepriatelia našej mladej ľudovej demokracie vedia veľmi pohotovo ťažiť z nedostatku a slabín SNR a NV pre podkopanie ich autority. O dôvod viac, aby sme všetkými silami rýchlo odstránili všetky nedostatky, prehľbili spoluprácu medzi SNR a Národnými výbormi a vniesli jasno do pomeru medzi národnými výbormi ako demokratickými orgánmi miestnej a okresnej správy a SNR ako vrcholnou demokratickou ustanovizňou celého národa, ktorá zaujíma postavenie snemu i vlády Slovenskej krajiny.

Pravda, 27. 3. 1945, čís. 28.

[189]

1945, 30. březen. Košice. — Článek „Národní obrody“ o likvidaci partyzánských oddílů, které splnily své poslání, a o přeřazení partyzánů do armády nebo do civilního zaměstnání.

Zvýšená starostlivosť o partizánov

Oslobodené Slovensko oceňuje zásluhy najstatočnejších

Už dlhší čas sa pociťovala potreba zvýšenej starostlivosti o partizánov. Predsedníctvo SNR osvojilo si dnes návrh z partizánskych radov, podľa ktorého v budúcnosti partizáni budú sa pokladať za vojakov, ktorí prišli s frontu v nepriateľskom týle do vlastného zázemia. V rozličných strediskách budú zriadené záchytné partizánske kasárne, v ktorých uskutočnia likvidáciu partizánskych oddielov, odovzdajú sa zbrane a o každom osobitne sa spíše protokol, ocení sa partizánska služba, vyplatí sa žold, za vynikajúce výkony udelia sa záslužné vyznamenania. Hodnosti nadobudnuté v partizánskej jednotke sa zásadne uznajú¹ a keď bude treba

¹ Autorem článku je dr. J. Púll.

¹ O priznaní dôstojníckych hodností partyzánským veliteľom, ktorí vstupovali na oslobodenom území Slovenska do čs. armády strhl se boj. Londýnské ministerstvo národnej obrany odmietalo udelovať hodnosti partyzánom, ktorí väčšinou vyšli z dělnické třídy a kteří buď byli členy KSS nebo je s KSS spojovaly sympatie. Zahraníční vedení KSČ vyzvalo presidenta Beneše a Jana Masaryka, pověřeného v té době vedením ministerstva

špeciálneho školenia na dosiahnutie uvedenej hodnosti v armáde, odošlú sa partizáni do poddôstojníckej alebo dôstojníckej školy.

V záchytných strediskách budú partizáni prezentovaní a podľa schopnosti zaradení do vojenských jednotiek alebo prepustení do civilu. Pred narukovaním poskytne sa im riadna dovolenka, ktorú strávajú doma alebo u tých, ktorých kraj ešte nie je oslobodený, v kasárni, alebo rekreačnom stredisku. Partizáni, ktorí sa hlásia dobrovoľne na prácu v týle napriateľa, budú upotrebení podľa možnosti v rodnom kraji po oddychu a výcviku. Partizáni, ktorí sú neschopní vykonávať vojenskú službu a sú chorí, budú poslaní na liečenie. Tí, ktorí nespádajú pod mobilizáciu, dostanú trvalú dovolenku.

Osobitný ohľad sa bude brať na pozostalých po mŕtvych partizánoch, ktorí padli v boji za oslobodenie národa.

Slovenská verejnosť berie toto rozhodnutie predsedníctva SNR na vedomie so zadosťučiním, lebo plne oceňuje zásluhy našich statočných partizánov, ktorí prebojovali celú zimu za tých najkrutejších podmienok a ktorí priniesli a ešte prinášajú najväčšie obete za oslobodenie Slovenska.

Národná obroda, 30. 3. 1945, čís. 24.

[190]

1945, 30. březen. Košice. — Intimát úřadu předsednictva Slovenské národní rady o likvidaci milicí a o převedení jejich členů do stavu bezpečnostní služby, zasláný pověřenectvu SNR pro věci vnitřní.

Predsedníctvo SNR na svojom zasadnutí dňa 28. III. 1945 rozhodlo, že všade tam, kde už je zorganizovaná Národná bezpečnosť, majú byť útvary milície likvidované.¹ Členovia milície,

národné obrany, aby pomohli zkvalitniť velitelský sbor čs. vojska priznaním dôstojníckych hodností partyzánským veliteľom a politickým komisárom a zpevniť jednotky čs. armády zařazovaním partyzánskych oddielov do čs. vojska jako celku. Londýn otálel. A proto 2. února 1945 obrátil se Kl. Gottwald na ÚV VKS/b, aby, „skutečně dobré a v bojích osvědčivší se partyzánské oddíly nebyly rozpuštěny a aby jako bojové celky byly odveleeny k 1. čs. armádnímu sboru generála Svobody“. (VHA Praha, f. SSSR — XII, inv. j. 13). Mezinárodní komise ÚV VKS/b doporučila dopis sovětskému vrchnímu velení, které vydalo rozkaz generálplukovníkovi Petrovovi a maršálu Malinovskému, aby podpořili akci včleňování partyzánů do vojenských jednotek. Tak získal čs. armádní sbor další uvědomělé, politicky vyspělé bojovníky a velitele.

¹ Inštituce občanských milicí, které se měly stát podle návrhu komunistů (srv. dokument čís. 164) základem nového bezpečnostního aparátu, strážcem lidově demokratické zákonitosti a zájmů lidu, byla buržoazii trnem v oku. Její argumentaci a stížnosti podporovaly jisté negativní zkušenosti s občanskými milicemi, do nichž se tu a tam vloudily deklasované živly, které využívaly své pravomoci k osobnímu obohacování a vyřizování osobních účtů.

Usnesení předsednictva SNR z 28. 3. 1945 (zápis k tomuto bodu zní takto: „11. Pán Dr. Pieter dáva otázku, čo robiť s milíciou tam, kde je už organizovaná Národná bezpečnosť. Usnesenie: Tam, kde je už utvorená NB, má sa milícia likvidovať. Osvedčení milicisti nech sú prevzatí do NB. Okrem toho môžu prevziať milicistov aj obce na poriadkovú službu. Takíto obecní zamestnanci nebudú však mať právo na nosenie zbrane.“ ASNR Bratislava, zápisy ze zasedání PSNR) předcházela debata ve schůzi předsednictva SNR dne 20. března, v níž představitel DS dr. Pieter referoval a milicích. Vycházejí z neopodstatněného tvrzení, že milice „z větší částky zlyhala“, Pieter dal k úvaze, zda by neměla být zlikvidována v těch místech, kde je organizována Národní bezpečnost. Meritorní usnesení však bylo přijato až o týden později. (ASNR Bratislava.)

História milicí ovšem usnesením z 28. 3. 1945 nekončí. S jejich existencí počítaly konečně i Organizační směrnice pro tvoření národních výborů z 10. 4. 1945 (dokument čís. 211), které v odstavci 30. k § 1 stanovily: „Na udržovanie verejnej bezpečnosti a zaistenie poriadku a výkonu svojej moci, zriadi každý NV podľa potreby pre svoju obec z občanov slovanskej národnosti štátoobčiansky spoľahlivých v duchu vojenskej disciplíny vedených, ozbrojený sbor Národnej milície.“ V dubnu 1945 vznikaly milice na postupně osvobozovaném západním